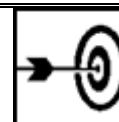

Multimédia

pro předmět český jazyk a literatura (ČJL)

Cíle

- analýza multimediálních zdrojů pro předmět český jazyk a literatura,
- práce s konkrétními multimediálními zdroji.

Průvodce studiem

V této kapitole navážeme na výuku věnovanou internetovým zdrojům pro ČJL, se kterými jsme se seznámili v první kapitole online studia. Tentokrát se zaměříme na analýzu multimediálních nosičů, které lze využít ve výuce ČJL. Tento text představuje pouze základní přehled nejčastěji používaných titulů. Pokud vás dané téma zajímá hlouběji, můžete využít textové materiály umístěné v sekci Pasáž pro zájemce. V této kapitole nebudete plnit žádný úkol, můžete proto informace z této kapitoly využít jako téma pro diskuzi, ve které můžete opět přispět vlastními postřehy či přispět aktuálními informacemi z oblasti nově vydaných multimediálních nosičů. V případě potíží se studijním textem se na mě neváhejte obrátit buď prostřednictvím komunikačních prostředků tohoto LMS nebo na e-mail: maresh@seznam.cz.

Vstupní znalosti:

- K práci s touto kapitolou jsou předpokládány základní dovednosti pro práci s PC. Měli byste být schopni samostatně procházet jednotlivé odkazy, příp. ukládat potřebné materiály na svůj počítač.

Potřebný čas pro studium kapitoly:

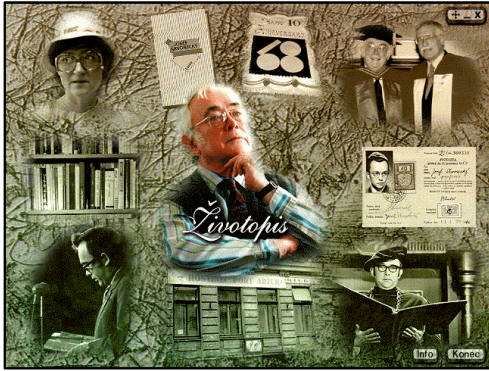
30 minut

Multimédia

„Proto budiž učitelům zlatým pravidlem, aby všechno bylo předváděno smyslům, kolika možno. Tudiž věci viditelné zraku, slyšitelné sluchu, vonné čichu, chutnatelné chuti a hmatatelné hmatu; a může-li něco býti vnímáno najednou více smysly, budiž to předváděno více smyslům...“

J. A. Komenský

Multimédia představují kombinaci audiovizuálních technických prostředků s počítači či dalšími zařízeními. Jako multimediální systém se označuje souhrn technických prostředků (např. osobní počítač, zvuková karta, grafická karta nebo videokarta, mechanika CD-ROM nebo DVD apod.), který je vhodný pro interaktivní audiovizuální prezentaci.

*Co jsou
multimédia*

Od počátku 90. let minulého století se začalo používat označení multimediální aplikace nebo multimediální software, které využívaly kombinace textových, obrazových, zvukových či animovaných nebo filmových dat. V roce 1991 vydalo konsorcium pod vedením společnosti Microsoft specifikaci standardního multimediálního počítače (MPC). Ta byla v dalších letech několikrát aktualizována, dnes jsou prakticky všechny osobní počítače multimediální.

Multimédia lze pro výuku využít několika způsoby:

- 1) *SAS* (Self Access Study) – řízená výuka (koordinovaná práce s multimédií)
- 2) *Prezentace učiva* – s využitím multimédií
- 3) *Příprava na výuku* – multimédium jako zdroj informací

*Multimédia
ve výuce
ČJL*

Klasifikace multimediálních zdrojů pro ČJL

1. elektronické verze knih

Lexikon české literatury (A-Ř) - nakl. Academia, Česká literatura po roce 1945, Česká knihovna ad.

2. přípravné kurzy k maturitě

Maturita v kostce – literatura, Připravujeme se k maturitě z českého jazyka, ad.

3. programy zaměřené na speciální jevy

Český jazyk - jazykové rozborů I., II., Český jazyk III. – diktáty, Diktáty s piráty ad.

4. prezentace věnované jednomu populárnímu spisovateli

Josef Škvorecký, Franz Kafka ad.)

1	Multimédia = kombinace audiovizuálních technických prostředků s počítači či dalšími zařízeními.
2	Hypermédia = multimediální prvky (audio, video, animace apod.) spojené s hypertextovou technologií (zatímco multimédia nemusí nutně hypertextovou technologii využívat). Někteří autoři pojem <i>multimédia</i> a <i>hypermédia</i> ztotožňují.

Vysvětlení pojmů

Všeobecné encyklopedie:

Diderot

Heuréka

Ottova encyklopedie komplet

Rozum do kapsy

Universum

Encyklopedie Informace pro každého

Encyklopedie Evropané

Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918

Kdo byl kdo ve 20. Století

Kdo je kdo

Speciální jednooborové slovníky: literatura

Česká literatura od r. 1945

Lexikon české literatury

Komplet Lexikon české literatury a česká literatura

Poezie 19. století od thámovců až po lumírovce

Literatura v kostce

Literatura – Maturita v kostce

Olomouc v literatuře 20. století

Světoví dramatici

Obrázky z českých dějin a pověstí

Orbis Sensualium Pictus

Stvoření světa

Tituly věnované jednomu spisovateli:

Franz Kafka žil v Praze

Josef Škvorecký – Život a dílo

Tituly věnované filmu:

Lexikon českého filmu'98

Filmoví herci současnosti'98

Jazykové slovníky:

Slovník spisovné češtiny

Obsahuje více než 45 tisíc hesel: spisovnou i obecnou češtinu, slangové výrazy, frazeologická spojení, stylistické charakteristiky, pravopisné dublety a varianty atd.

Velký slovník cizích slov

Obsahuje téměř 100 tisíc významů slov cizího původu užívaných v dnešní češtině, informace o pravopisu přejatých slov, jejich výslovnosti, původu, stylovém zařazení a kontextovém použití.

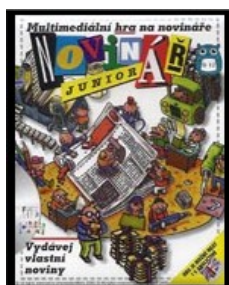
Pravopisný slovník

Obsahuje více než 30 000 základních slov.

Nyní se podíváme konkrétně na některé nejznámější tituly, které lze využít v rámci 3 složek předmětu ČJL:

a) slohová a komunikační výchova

Novinář junior

Multimediální hra na novináře. CD dětem pomůže objevovat všechna tajemství novin, vytvořit a vytisknout si vlastní noviny, zahrát si spoustu her a dobře se přitom pobavit. Hra je určena dětem od 8 let. <<http://www.ls-multimedia.cz>>.

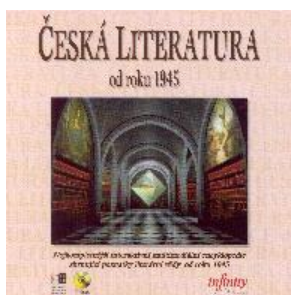
Český národní korpus

Jde o CD-ROM pro zjišťování výskytu slov a jejich kontextů v autentických českých textech. Slouží k všestrannému studiu jazyka. CD zahrnuje 10 milionů slovních tvarů a vzorkem vybraných děl z české prózy 20. století. <<http://pachner.inshop.cz>>.

b) literatura

Česká literatura od r. 1945

Titul zaměřený na české písemnictví posledních padesáti let 20. století. Obsahuje údaje o téměř 1600 autorech, přes 50 zvukových nahrávek a 65 videosnímků. Textová část se skládá z pěti různých slovníků spisovatelů. <<http://www.knih-kt.cz>>.

Lexikon české literatury

Elektronický přepis prvních tří dílů stejnojmenné knižní publikace, který zahrnuje hesla od A – Ř. CD-ROM je doplněný o 1 050 fotografií spisovatelů, literárních děl a časopisů <<http://neckermann.vltava.cz>>.

Literatura v kostce

Stručný přehled české i světové literatury (Literatura – Maturita v kostce [CD-ROM]).

Olomouc v literatuře 20. století

CD-ROM obsahuje osobnosti, bibliografii, literaturu a ukázky z díla [CD-ROM].

Obrázky z českých dějin a pověstí

59 animovaných pověstí a příběhů z českých dějin, hry a slovníček osobností a pojmů z možností vyhledávání (připraveno na základě knihy – Obrázky z českých dějin a pověstí od nakladatelství Albatros).
<<http://www.inmedia.cz>>.

Světoví dramatici

Portréty padesáti nejvýznamnějších světových dramatiků, včetně ukávek děl a možnosti vyzkoušet znalosti v testu.

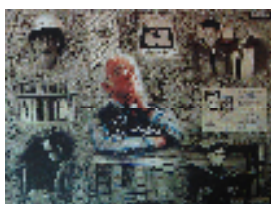
<<http://www.cfc.cz>>.

Franz Kafka žil v Praze

Zachycuje život a dílo světově proslulého spisovatele Franze Kafky. <<http://www.gplusg.cz>>.

Josef Škvorecký – Život a dílo

Průvodce životem a dílem Josefa Škvoreckého (Škvorecký, 1997 [CD-ROM]).

Truhla Járy Cimrmana

CD-ROM obsahuje zajímavosti o Járovi Cimrmanovi. <<http://www.mkmistek.cz>>.

c) mluvnice

Slovník spisovné češtiny

Výkladový slovník českého jazyka v elektronické podobě obsahuje 45 000 heslových slov a 63 000 významů doplněných typickými frazeologickými spojeními, vysvětlivkami a stylovou charakteristikou. Obsahuje i výrazy češtiny obecné, slova slangová, nejznámější odborné názvy i neologismy. <<http://www.kosmas.cz>>.

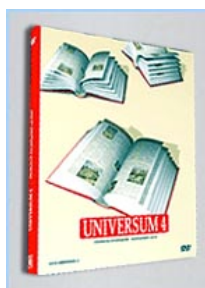
Slovník cizích slov

Slovník s téměř 100 000 výrazy s fulltextovým vyhledáváním. <<http://www.ls-multimedia.cz>>.

d) všeobecné encyklopedie

Universum

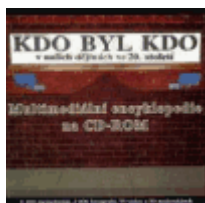
Všeobecná encyklopedie, pojímá 135 000 hesel, 10 000 obrázků, interaktivní mapy, video a audio ukázky. Součástí je i 6 vědomostních testů vzdělávací organizace Scio. <<http://www.universum.cz>>.

Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918

CD-ROM obsahuje na 800 osobností, které se významně zapsaly do našich dějin od samotného počátku do roku 1918. U dalších asi 2 000 osobností je menší encyklopedické heslo se životními daty a základními údaji. <<http://www.libri.cz>>.

Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století

Multimediální encyklopedie fotografiemi, podpisy a autografy (ukázky rukopisů, notových záznamů aj.) významných osobností, fotografie, které zachycují významná díla výtvarného umění, architektury, knižní ilustrace, divadelní inscenace, ukázky z filmů a podobně. Audioukázky se dělí mezi vážnou a populární hudbu.

Videoukázky dokumentárních filmů a ukázky z hraných filmů, ale i z loutkové a animované tvorby.
<<http://www.knih-kt.cz>>.

Kdo je kdo

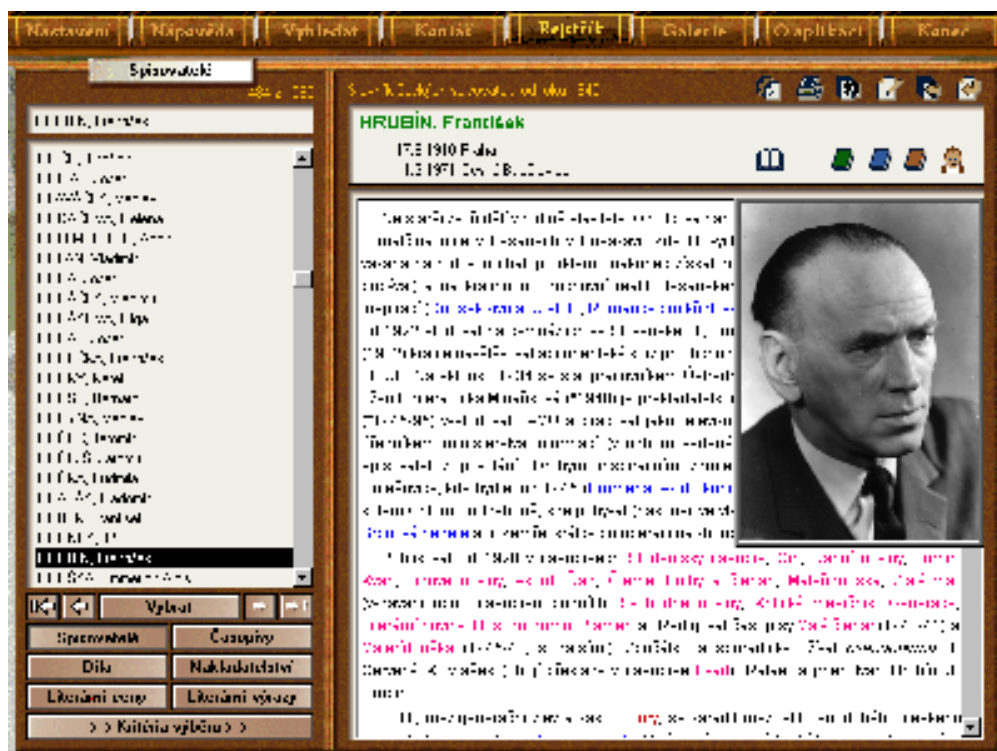
Encyklopedie nabízí údaje osobností české společnosti, jejich fotografie i osobní a pracovní adresy. Jedná se o osobnosti z nejrůznějších oborů lidské činnosti.
<<http://www.kdojekdo.cz>>.

Rozum do kapsy

CD-ROM obsahuje portréty 1200 osobností, 1000 stran starší české literatury a mnoho dalších zajímavostí.
<<http://www.knih-kt.cz>>.

Ukázka z CD-ROMu Česká literatura od roku 1945

Pasáž pro zájemce

Multimédia ve vzdělávání

Přečtěte si článek věnovaný využití multimediálních učebních pomůcek ve vzdělávání.

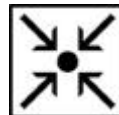
DOSTÁL, J. Multimediální, hypertextové a hypermediální učební pomůcky - trend soudobého vzdělávání. *Časopis pro technickou a informační výchovu*. 2009, Olomouc, Vydala Univerzita Palackého, Ročník 1, Číslo 2, s. 18 - 23. ISSN 1803-537X (print). ISSN 1803-6805 (on-line). Dostupné z URL:

http://www.jtie.upol.cz/clanky_2_2009/multimedialni_hypertextove_a_hypermedialni_ucebni_pomucky.pdf

S konkrétními možnostmi využití ICT ve výuce ČJL se můžete seznámit zde:

MAREŠOVÁ, H. Mateřský jazyk a informační technologie. *Veřejná správa*. Ministerstvo vnitra a Policejní prezidium ČR, č. 25, 2006. Dostupné i z URL: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2006/25/tema3.html>.

Cvičení

Pokud vám v přehledu chybí aktuální multimediální nosič, který byste chtěli doporučit svým kolegům, můžete tak učinit v diskuzi v LMS Unifor.

Studijní literatura

DOSTÁL, J. Multimediální, hypertextové a hypermediální učební pomůcky – trend soudobého vzdělávání. *Časopis pro technickou a informační výchovu*. 2009, Olomouc, Vydala Univerzita Palackého, Ročník 1, Číslo 2, s. 18 - 23. ISSN 1803-537X (print). ISSN 1803-6805 (on-line). Dostupné z URL:

http://www.jtie.upol.cz/clanky_2_2009/multimedialni_hypertextove_a_hypermedialni_ucebni_pomucky.pdf

MAREŠOVÁ, H. Mateřský jazyk a informační technologie. *Veřejná správa*. Ministerstvo vnitra a Policejní prezidium ČR, č. 25, 2006.

Dostupné i z URL:

<http://aplikace.mver.cz/archiv2008/casopisy/s/2006/25/tema3.html>.

Průvodce studiem

Máte za sebou druhou kapitolu online studia. Předpokládaný čas se možná některým z vás prodloužil, pokud vás zaujal některý z multimediálních titulů, o kterém jste doposud neměli tušení. Nebo jste naopak nenalezli titul, který rádi využíváte a zdá se vám být pro učitele mateřského jazyka užitečný. Potom neváhejte a navštivte naše diskuzní fórum (zde v LMS) a podělte se s ostatními kolegy o aktuální informace.

V následující kapitole se podrobněji podíváme na jednu z oblastí multimediálních didaktických pomůcek, kterou jsou výukové programy.